

De Veldmaat
Gemeente Haaksbergen
Natuurtoets en Aanvullend veldonderzoek

projectnr. 171025
definitief
september 2007

Opdrachtgever
Gemeente Haaksbergen
T.a.v. dhr. G. van der Wens
Postbus 102
7480 AC HAAKSBERGEN

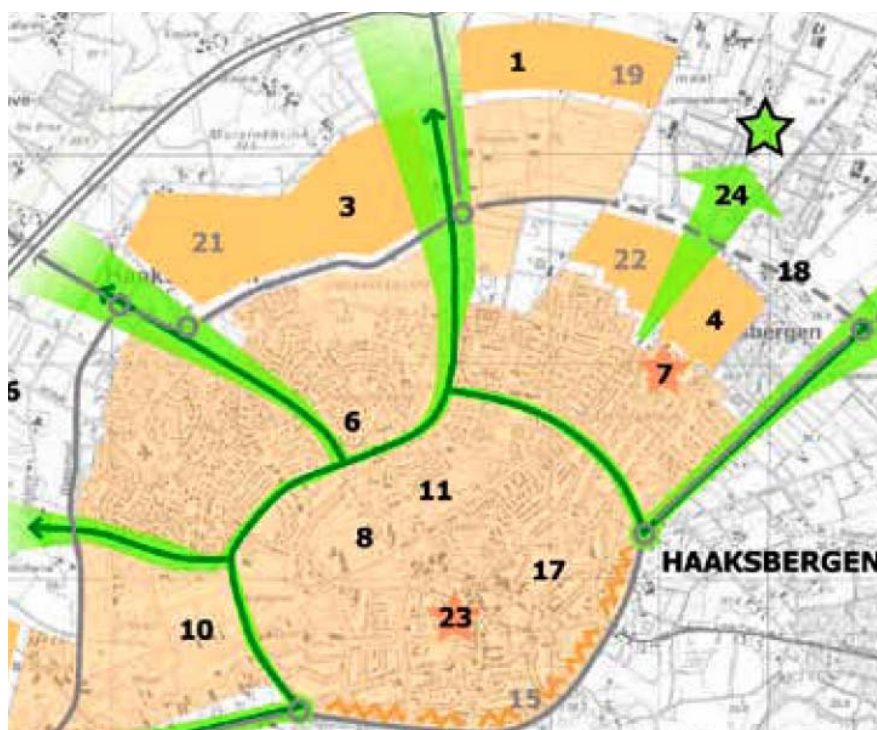
datum vrijgave	beschrijving	goedkeuring	vrijgave
September 2007	Definitief Natuurtoets en Aanvullend onderzoek	M.L.Braad	A.J.Bosma

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Werkwijze	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Gebiedsbeschrijving	5
2.1	Huidige gebiedskenmerken	5
2.2	Bureaustudie natuurwaarden	5
2.3	Terreinbezoek	6
2.4	Waargenomen en te verwachten beschermde soorten	7
2.5	Conclusies natuurwaarden	10
3	Aanvullend onderzoek beschermde fauna	11
3.1	Aanleiding	11
3.2	Werkwijze	11
3.3	Resultaten	12
3.3.1	<i>Strikt beschermde soorten</i>	12
3.3.2	<i>Minder algemene, beschermde soorten</i>	18
3.4	Conclusies	18
4	Toetsing effecten planontwikkeling	19
4.1	Beschrijving ingreep	19
4.2	Effecten op natuurwaarden	21
4.3	Mitigerende maatregelen	22
4.4	Effecten op NATURA2000-gebied Buurserzand en Haaksbergerveen	25
4.5	Conclusies effecten	25
5	Conclusies en aanbevelingen	27
5.1	Conclusie	27
5.2	Aanbevelingen	27
5.3	Zorgplicht	28
6	Literatuur	30
Bijlage 1:	Wettelijk kader	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Haaksbergen heeft onlangs het Structuurplan Haaksbergen 2015 vastgesteld. Het Structuurplan heeft tot doel op de langere termijn richting te geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van het stedelijk gebied van de gemeente Haaksbergen. In dit Structuurplan staat beschreven dat de gemeente voornemens is om aansluitend op het noord-oostelijke deel van de bebouwde kom, een nieuwe woonwijk te realiseren. Onderstaande kaart uit het Structuurplan laat dit zien door middel van de nummers 4, 22 en 24. Nummer 4 en 22 betreft de stedelijke uitbreiding, nummer 24 betreft het stedelijk uitloopgebied.

Figuur 1 Structuurplan Haaksbergen 2015

Om te komen tot dit eindresultaat zijn inrichtingsingrepen, bijvoorbeeld graafwerkzaamheden, bouwrijp maken en bouwen noodzakelijk. Deze ingrepen kunnen mogelijk schade aan de lokaal voorkomende beschermde flora en fauna. Hiervoor is mogelijk een ontheffing van de Flora- en fauna noodzakelijk. U heeft Oranjewoud gevraagd om de consequenties van deze ingrepen in beeld te brengen voor eventueel aanwezige beschermde flora en fauna.

Vanuit de huidige natuurwetgeving is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van de in het plangebied mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden. In het kader van deze wetgeving heeft Oranjewoud een natuurtoets verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde planten- en diersoorten in het plangebied. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2 Ligging plangebied

Doel

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de huidige Flora- en faunawet en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen. Bij het Natuurloket is gecontroleerd of aanvullende (actuele) gegevens verkregen kunnen worden.

Stap 2. Terreinbezoek

Na het bureauonderzoek is in juni 2006 een terreinbezoek gebracht aan het plangebied en de omgeving. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen. In april, mei en juni 2007 zijn vier aanvullende terreinbezoeken gebracht om de aan- of afwezigheid van strikt beschermde fauna vast te stellen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering) op de verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75, en te nemen vervolgstappen.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat dieper in op de resultaten van het bureauonderzoek en de veldbezoeken en geeft de conclusies wat betreft de gevonden natuurwaarden. In hoofdstuk 3 worden de resultaten en conclusies van het aanvullende onderzoek behandeld. Hoofdstuk 4 omvat de effectenbeoordeling en maatregelen om effecten te voorkomen of beperken. In hoofdstuk 5 worden conclusies en aanbevelingen verwoord. De wettelijke achtergrond is beschreven in de bijlage.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige gebiedskenmerken

Het plangebied bevindt zich grotendeels binnen het kilometerhok x:248/y:465. Kleine delen van het plangebied bevinden zich in de kilometerhokken x:247/y:465, x:248/y:464 en x:249/y:465.

Het plangebied is verdeeld over in drie deelgebieden (zie figuur 2) met de Toeristische spoorweg als middelpunt. Onderscheid wordt gemaakt in de oostelijke stadsuitbreiding, de westelijke stadsuitbreiding en het stedelijk uitloopgebied, die de beide uitbreidingsdelen als Groene wig van elkaar scheidt.

Het plangebied heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de Natuurbeschermingswet en maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur.

2.2 Bureaustudie natuurwaarden

Uit de resultaten van het Natuurloket blijkt dat de betreffende kilometerhokken verschillend zijn onderzocht. Onderstaande tabel geeft de resultaten weer.

	247-465	248-464	248-465	249-465
Vaatplanten	Goed (1)	Goed (1)	Matig (2)	Goed (3)
Zoogdieren	Slecht (1)	Slecht (4)	Slecht (2)	niet
Broedvogels	Slecht (1)	Slecht (2)	Goed (39)	niet
Watervogels	niet	niet	niet	niet
Reptielen	niet	niet	niet	niet
Amfibieën	niet	Slecht (1)	niet	Slecht (2)
Vissen	niet	niet	niet	niet
Dagvlinders	Slecht (0)	Redelijk (1)	Redelijk (1)	niet
Libellen	niet	niet	niet	Matig (0)

Uit gegevens van de RAVON blijkt dat de Levendbarende hagedis vrij veel voorkomt in zuidelijk Twente, ook in de uurhokken waarin het projectgebied is gelegen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich ook binnen de grenzen van het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

2.3 Terreinbezoek

Het plangebied is bezocht op 23 juni 2006. Het projectgebied is te omschrijven als een halfopen, kleinschalig landschap met voornamelijk een agrarische functie. In het gebied liggen verspreid vrij veel boerderijen en woningen. Aan de zuidwestzijde is het gebied deels woonwijk. Dwars door het gebied loopt een toeristische spoorlijn (Haaksbergen – Boekelo). De kavels zijn voornamelijk in gebruik als grasland, maar ook maisakkers, graanvelden en moestuinen komen voor. In het gebied liggen verder nog een motorcrossbaan, een auto-sloopbedrijf en een autogarage. Het gebied komt groen en gevarieerd over.

In het plangebied zijn de volgende biotopen aangetroffen:

- Gras- en akkerland
- Bos en struweel
- Water
- Bebouwing

Figuur 3 Toeristische spoorlijn

Gras- en akkerland

De graslanden zijn langs de randen geschikt voor algemeen voorkomende muizen, zoals tweekleurige bosspitsmuis, bosspitsmuis en veldmuis. Tijdens het terreinbezoek zijn muisenholtjes gevonden. Daarnaast kunnen soorten als het Konijn, Bunzing, Vos, Wezel en Hermelijn in het biotoop aanwezig zijn. Een Haas werd foeragerend waargenomen en molshopen waren aanwezig. Voor weidevogels vormen deze graslanden naar verwachting een geschikt, maar marginaal broedbiotoop. De graslanden zijn naar verwachting floristisch weinig interessant. Amfibieën worden niet verwacht. De voedselrijke, structuur- en soortenarme maïsakkers zijn naar verwachting langs de randen geschikt voor algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen, zoals Huispitsmuis en Veldmuis. Soorten als de Haas, Vos, Wezel, Hermelijn, Steenmarter en Bunzing zijn niet waargenomen, maar kunnen ook in dit biotoop aanwezig zijn, net als de Patrijs. De akkerlanden kunnen in het voorjaar gebruikt worden als broedplaats voor Kievit en Scholekster. Overige weidevogels worden op de akkerlanden niet verwacht. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en worden ook niet verwacht. Amfibieën worden op de akkerlanden niet verwacht.

Bos en struweel

Veel wegen en sloten worden begeleid door houtsingels (met name Eik en Els). Met name langs de Veldzichtweg. komt in de ondergroei van deze singels; Brem, Kamperfoelie (goed ont-

Figuur 4 Eiken- en elzensingels aan de Veldzichtweg

wikkeld), Krent en Lijsterbes, voor. Aan de zuidoostkant wordt het gebied begrensd door het Grintebos (Natuurmonumenten) onderdeel van het naar het zuidoosten gelegen Buurserzand. Dit is een relatief oud gemengd bos. De motorcrossbaan aan de Geuterdijk wordt omgeven door een vrij oude eikensingel. Het overige bos en struweel is vooral te vinden in de vorm van erfbepanting, veelal met uitheemse struik- en boomsoorten. Mogelijk doen enkele van de struwelen en de oude spoorlijn dienst als overwinteringslocaties voor Bruine Kikker en Gewone pad.

Water

Het gebied is te bestempelen als zeer droog. Er zijn in het gebied dan ook geen waterlichamen aangetroffen die jaarrond water bevatten. Wel zijn er enkele waterpartijen aangelegd aan de noordwestzijde van het gebied grenzend aan een nieuw industrieterrein. Deze waterpartijen liggen net buiten het projectgebied.

Bebouwing

Verspreid over de deelgebieden staan enkele boerderijen en woningen. Deze gebouwen zijn naar verwachting geschikt als verblijfplaats voor vlermuizen en de Steenmarter. Ook worden hier broedvogels verwacht als Boerenzwaluw, Kerkuil en Steenuil. Aangezien deze boerderijen niet openbaar toegankelijk zijn, is er niet specifiek gezocht naar deze soorten.

2.4 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de tijdens het terreinbezoek vastgelegde biotopen en soorten is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in het plangebied te verwachten zijn dan wel tijdens het terreinbezoek ook zijn waargenomen. Deze soorten en hun beschermingsregime zijn opgenomen in tabel 1. Broedvogels zijn hier niet opgenomen, aangezien voor deze soorten geen ontheffing te verkrijgen is. Dit is, bij het nemen van maatregelen, overigens ook niet noodzakelijk.

Vogels

Er werden 28 vogelsoorten aangetroffen. De meest opvallende was de Groene specht. Er werden op twee locaties (resp. de crossbaan en langs de spoorlijn) luid roepende exemplaren aangetroffen. Het gebied lijkt uitermate geschikt als jaarrond leefgebied voor deze soort. Tevens werd een Torenvalk gezien die met prooi richting een mogelijke nestlocatie vloog binnen het gebied, een nest kon niet worden ontdekt. Het kleinschalige landschap met verspreide bebouwing en vrij veel groen herbergt een aantal typische soorten als Zwarte roodstaart, Ringmus, Huismus, Witte kwikstaart, Boerenzwaluw en Grauwe vliegvanger. Ook komen in het gebied waarschijnlijk wat meer kritische soorten als Steenuil, Patrijs en Kneu voor. Deze konden echter niet worden vastgesteld. Mede door de tijd van het jaar was de trefkans uitermate laag.

Zoogdieren

In het gebied werd alleen de Mol vastgesteld. In het aangrenzende Grintebos werden meerdere Konijnen gezien. Voor vlermuizen lijken met name de singels (boomholten) langs de Veldzichtweg en de eikensingel rond de crossbaan geschikt voor deze groep als totaal leefgebied (foerageren, voortplanting en overwintering). Ook de bebouwing in het gebied kan geschikt zijn voor bepaalde soorten. De houtsingels langs de verschillende wegen kunnen dienst doen als corridors binnen hun leefgebied. Het Grintebos lijkt zeer geschikt voor deze soortgroep (boomholten) en dient mogelijk als brongebied voor de omgeving. Naar alle waarschijnlijkheid komen in het gebied een aantal algemene soorten

voor zoals Egel, Haas, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Bunzing, Steenmarter en diverse muizensoorten.

Herpetofauna

Er werden geen reptielen en amfibieën in het projectgebied aangetroffen. Wel werd een Middelste groene kikker gehoord bij de waterpartijen aan de noordwestzijde, net buiten het gebied. Het gebied zal geschikt zijn voor een aantal algemeen voorkomende amfibie-soorten als: Bruine kikker en Gewone pad. Voor reptielen lijkt het gebied minder geschikt. Wellicht dat in bepaalde schrale bermen/greppels Levendbarende hagedis voor kan komen (bijvoorbeeld langs de spoorlijn).

Flora

Er werden geen zeldzame en beschermde plantensoorten aangetroffen in het projectgebied. Het is mogelijk dat er in het gebied soorten staan als Grasklokje, Kleine maagdenpalm en Grote kaardenbol, deze konden echter niet worden vastgesteld. Op het aangrenzende industrieterrein is bermvershraling toegepast, waardoor een zeer bloemrijke, droge en schrale vegetatie is ontstaan (onder andere met veel Schapenzuring). Diverse bermen en greppels in het gebied lenen zich uitstekend voor een verschrallend beheer.

Figuur 5 Schrale vegetaties op nieuw industrieterrein

Vissen

Gezien het ontbreken van permanent water komen er geen vissoorten in het gebied voor.

Dagvlinders

Ondanks het geschikte weer werden slechts twee soorten dagvlinders aangetroffen, dit zal deels met de tijd van het jaar samenhangen. Juli is beter geschikt voor een veldbezoek gericht op deze soortgroep. In het gebied zullen zo'n twintig algemeen voorkomende soorten aangetroffen kunnen worden door het jaar heen. Beschermde soorten worden niet verwacht.

Libellen

Er werden twee soorten vastgesteld in het gebied, aan de noordwestzijde in de directe omgeving van de nieuw aangelegde waterpartijen net buiten het projectgebied. Het gebied heeft nauwelijks waarde voor libellen.

Tabel 1: beschermde soorten in de omgeving van het plangebied Veldmaat.

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn bijlage II/IV;	Soorten van de Rode lijst
Zoogdieren				
Egel	<i>Erinaceus europeus</i>	X1	-	-
Mol	<i>Talpa europea</i>	X1	-	-
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	X1	-	-
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	X1	-	-
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	X1	-	-
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	X1	-	-
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	X1	-	-
Steenmarter	<i>Mustela foina</i>	X2	-	-
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	X1	-	-
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	X1	-	-
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	X1	-	-
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	X1	-	-
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X1	-	-
Haas	<i>Lepus europea</i>	X1	-	-
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	X1	-	-
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X3	IV	-
Rosse vleermuis	<i>Nyctalis noctula</i>	X3	IV	-
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	X3	IV	-
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	X3	IV	-
Amfibieën en reptielen				
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	X1	-	-
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X1	-	-
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	X2	-	-
Broedvogels				
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	x	-	GE
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	x	-	-
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	x	-	-
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	x	-	GE
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	x	-	KW
Groenling	<i>Carduelis chloris</i>	x	-	-
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	x	-	-
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	x	-	-
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	x	-	GE
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	x	-	-
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	x	-	GE
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	x	-	-
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	x	-	GE
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>	x	-	-
Koolmees	<i>Parus major</i>	x	-	-
Merel	<i>Turdus merula</i>	x	-	-
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	x	-	KW
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	x	-	-
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	x	-	-
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	x	-	GE
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	x	-	-
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	x	-	KW
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	x	-	-
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	x	-	-
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	x	-	-
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	x	-	-
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	x	-	-
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	x	-	-
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	x	-	-

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn bijlage II/IV;	Soorten van de Rode lijst
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	x	-	-
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	x	-	-
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	x	-	-

Verklaring afkortingen in kolommen:

X = soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet   HR = Habitatrichtlijn

beschermingsregime AMvB art.75

1 = soort tabel 1

2 = soort tabel 2

3 = soort tabel 3

GE= Gevoelig

KW= Kwetsbaar

2.5 Conclusies natuurwaarden

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied Veldmaat en omgeving enkele beschermde soorten voor kunnen komen (zie tabel 1). Het gaat hier om soorten die algemeen voorkomen in Nederland en enkele strikt beschermde soorten.

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van tabel 1 geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Voor soorten van tabel 2, geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een vrijstelling, mits de werkzaamheden worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Indien geen gedragscode beschikbaar is, is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag voor de soort wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets).

Alle broedvogels in Nederland zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. De aanvraag wordt dan onderworpen aan de uitgebreide toets. Voor vogels geldt overigens dat vooral in het broedseizoen sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

Strikt beschermde soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van de AMvB. Voor deze soorten geldt een streng toetsingskader waarbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang, er geen alternatieven zijn en de in-greep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

3 Aanvullend onderzoek beschermde fauna

3.1 Aanleiding

Ten behoeve van de ontwikkelingen van de Veldmaat is door Oranjewoud in juni 2007 een verkennend natuurwaardenonderzoek uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat er naar verwachting enkele strikt beschermde soorten in het plangebied voorkomen. In dit hoofdstuk worden het aanvullende onderzoek naar deze beschermde soorten beschreven. Vleermuizen en standvogels als uilen, spechten en roofvogels zijn strikt beschermde soorten en staan vermeld op tabel 3 van het Vrijstellingsbesluit. Vleermuizen zijn los hiervan ook nog beschermd middels bijlage 4 van de Habitatrictlijn. Voor deze soorten geldt een zwaar afwegingskader. Om te bepalen of de voorgenomen ingreep een negatief effect heeft op deze beschermde soorten is een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen, Steenuil, Kerkuil, Torenvalk en Groene specht en naar de minder algemene, beschermde Levenbarende hagedis en Steenmarter om de aan- of afwezigheid en de verspreiding vast te stellen.

3.2 Werkwijze

In het voorjaar van 2007 is het onderzoek uitgevoerd in het Veldmaat-gebied ten noordoosten van Haaksbergen. Het gebied is bezocht op 24 april, 2 mei, 22 mei en 4 juni 2007.

Er heeft eind april een ochtend/dagbezoek in de Veldmaat plaatsgevonden met het oog op het opsporen van territoriale Groene spechten en Torenvalk. Tevens zijn geschikte terreinen in het gebied onderzocht op het voorkomen van de Levenbarende hagedis en Steenmarter. Voor de Steenmarter is hierbij gezocht naar bewoningssporen en uitwerpselen. Ook is tijdens dit bezoek gekeken naar geschikt ogende gebieden voor uilen en vleermuizen.

In een drietal avond/nachtbezoeken is het gebied onderzocht, met behulp van een batdetector (Petterson D230), op de mogelijkheid van vleermuisverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageerplaatsen. Tevens is tijdens deze avondbezoeken onderzoek verricht naar het voorkomen van uilen, doormiddel van het lokaliseren van roepende/territoriale exemplaren.

De veldbezoeken zijn uitgevoerd bij gunstige weersomstandigheden.

Weersomstandigheden:

Datum	Dagdeel	Dagtemperatuur gemiddeld in °C	Bewolking	Windkracht/richting
26-04-2007	Ochtend	17,9	Licht bewolkt	2 bft / N
02-05-2007	Avond	14,9	Onbewolkt	3 bft / ONO
22-05-2007	Avond	14,8	Zwaar bewolkt	2 bft / N
04-06-2007	Avond	18,6	Half bewolkt	2 bft / NNO

bron: www.knmi.nl

3.3 Resultaten

Er zijn vier vleermuissoorten waargenomen, namelijk de Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis en de Rosse vleermuis. In de volgende paragrafen worden deze soorten kort besproken. Zie kaart 1 en 2 voor de verspreiding van de algemeenste soorten in het gebied. Ook zijn er waarnemingen gedaan van Steenuilen en de Groene specht, zie hiervoor respectievelijk kaart 3 en 4. De overige onderzochte soorten zijn tijdens de veldbezoeken niet waargenomen.

3.3.1 *Strikt beschermde soorten*

(Tabel 3, Flora- en faunawet, Vleermuizen tevens bijlage IV van de Habitatrictlijn)

Vleermuizen

- *Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)*

De dwergvleermuis is de talrijkste vleermuis van Nederland. In Nederland is het een typische bewoner van gebouwen en de algemeenste soort in de stad. In de stedelijke omgeving wordt gejaagd in tuinen, parken en bij vijvers. Dwergvleermuizen foerageren gemiddeld binnen een straal van één tot twee kilometer en maximaal vijf kilometer vanaf de verblijfplaats. Ze jagen nooit de hele nacht op dezelfde plaats, maar gebruiken een min of meer vaste route, waarlangs verschillende foerageerplaatsen voor korte tijd worden aangedaan.

Tijdens het onderzoek bleek de Veldmaat van belang als foerageergebied voor de Gewone dwergvleermuis. Op een groot aantal plaatsen werden foeragerende exemplaren gevonden, open gebieden werden gemedend. Langs de Grintenbosweg werden op 2 mei in korte tijd vier dwergvleermuizen op vliegroute waargenomen. Tijdens de overige terreinbezoeken zijn hier geen waarnemingen meer gedaan. Van een frequent gebruikte vliegroute is dan ook geen sprake. In het plangebied werden geen verblijfplaatsen aangetroffen en worden ook niet verwacht. De verwachting is dat de foeragerende Dwergvleermuizen afkomstig zijn uit Haaksbergen.

Kaart 1: Verspreiding Gewone dwergvleermuis in de Veldmaat (Zwarte blokjes: foeragerende exemplaren, witte blokjes: exemplaren op vliegrouete).

Laatvlieger (Eptesicus serotinus)

De Laatvlieger is een vrij forse, donkerbruine vleermuis met brede vleugels, waardoor ze in de vlucht een uilachtige indruk maken. De Laatvlieger is een algemene soort in Nederland, die in de schemering waargenomen kan worden op open plekken in stadsparken, bij straatlantarens, groene woonwijken en in dorpen. Ook buiten de bebouwde kom, in open, vrij boomloze landschappen kan de soort worden aangetroffen. Het is een gebouwbewonende soort. De meeste Laatvliegers jagen binnen een afstand van een tot twee kilometer van de verblijfplaats.

Tijdens alle avondbezoeken werd de Laatvlieger waargenomen. Vanuit Haaksbergen trekken vrij grote aantallen (variërend van enkele tot 27 exemplaren) naar het onderzoeksgebied om er te jagen, hierbij worden vaste routes gevolgd. Op 2 mei werden zeven Laatvliegers waargenomen op vliegroute vanuit Haaksbergen via de Kolenbranderweg naar de Veldzichtweg. Tijdens het terreinbezoek op 22 mei werden vanuit Haaksbergen meer dan 25 Laatvliegers waargenomen die vanuit de Veldmaterstraat via de Maatweg het plangebied invlogen. Enkele exemplaren bleven ruim 15 minuten foerageren rond het bosje bij de kruising van de Maatweg en de Oude Boekeloseweg. Om vervolgens net als de overige Laatvliegers het plangebied te verlaten.

Kaart 2: Verspreiding Laatvlieger in de Veldmaat (Witte pijlen: belangrijke aanvliegroutes vanuit Haaksbergen, zwarte driehoekjes: foeragerende exemplaren, roodomlijnde gebied: belangrijkste foerageergebied)

Deze vliegroutes worden vaak in korte tijd door vrij veel individuen gebruikt. Het foerageergebied in het plangebied is duidelijk beperkt tot het halfopen, kleinschalige landschap tegen de bebouwing van Haaksbergen aan. In het noorden van het onderzoeksgebied is de soort dan ook niet of nauwelijks vastgesteld. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. De belangrijkste kolonieplaatsen zijn binnen de bebouwde kom van Haaksbergen gelegen.

- *Rosse vleermuis (Nyctalis noctula)*

De Rosse vleermuis behoort tot de grootste vleermuissoorten van Nederland. Rosse vleermuizen bewonen in de zomer in ons land vrijwel uitsluitend holle bomen. De afstand die rosse vleermuizen afleggen om te foerageren varieert van 1 tot meer dan 10 kilometer. Hoewel verblijfplaatsen veelal in dicht bos zijn te vinden wordt hier nooit gefoerageerd. Foerageren gebeurt nooit in dicht bos, maar in open ruimten daarbuiten, boven waterrijke gebieden, akkers, weilanden en randen van bebouwing.

Er zijn tijdens het veldonderzoek drie waarnemingen gedaan van foeragerende individuen. Op 22 Mei vloog een exemplaar hoog over de Veldzichtweg in noordoostelijke richting, mogelijk hetzelfde exemplaar werd op deze datum waargenomen, foeragerend langs de Grintenbosweg. Ook op 4 juni werd een foeragerend exemplaar waargenomen boven de open graslanden langs deze weg. De vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort worden buiten het plangebied verwacht in de bosgebieden die er ten noorden van gelegen zijn.

- *Gewone grootoorvleermuis (Plecotus auritus)*

De middelgrote Gewone grootoorvleermuis is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en ze jagen in de directe omgeving van de verblijfplaats tot op een afstand van maximaal 3 km. Ze volgen hagen en houtwallen, maar vooral in bos of kleinschalig landschap vliegen ze gewoon tussen de bomen door. De soort gebruikt zeer uiteenlopende verblijfplaatsen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in nest- en vleermuiskasten. De Gewone grootoorvleermuis geldt als standvleermuis. Meestal overwinteren ze in de onmiddellijke nabijheid van hun zomerverblijfplaatsen.

Tijdens het veldonderzoek is eenmalig een waarneming gedaan op 22 mei van een foeragerend exemplaar langs de Veldzichtweg in een zomereiken/elzensingel. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Broedvogels

- *Steenuil (Athene noctua)*

De Steenuil is een soort van kleinschalig cultuurlandschap waar hij bij voorkeur in de nabijheid van menselijke bebouwing broedt. Als standvogel is de Steenuil het gehele jaar in het territorium aanwezig. Jonge vogels vestigen zich op korte afstand van het ouderlijk territorium. De Steenuil is een holenbroeder die nestelt in bomen, gebouwen en nestkasten.

De soort is veelvuldig waargenomen tijdens de avondbezoeken in het plangebied. In het kleinschalige, centrale deel van het onderzoeksgebied werden drie territoria vastgesteld. Net ten noorden van het gebied werd een los territorium gevonden. Het kleinschalige landschap rondom de genoemde broedlocaties wordt gebruikt als jachtgebied, er werden tijdens de avondbezoeken regelmatig jagende exemplaren waargenomen buiten de territorium/broedlocaties.

Kaart 3: Verspreiding *Steenuil* in de Veldmaat (blauw omlijnde gebieden = broedlocatie of territorium, rood omlijnde gebied = jachtgebied).

- *Kerkuil (Tyto alba)*

De Kerkuil kan in uiteenlopende landschappen worden aangetroffen omdat het voorkomen vooral bepaald wordt door het muizenaanbod en het voorhanden zijn van nestgelegenheden (voornamelijk nestkasten) in boerderijen, schuren en andere (oude) gebouwen. Kerkuilen zijn standvogels en kunnen in alle maanden van het jaar broeden. Bij optimale voedselsituaties kan de soort twee tot drie broedsels per jaar grootbrengen.

Tijdens de veldbezoeken is de soort niet aangetroffen in het onderzoeksgebied. Het is overigens niet onwaarschijnlijk dat de soort het plangebied gebruikt als foerageergebied

- *Groene specht (Picus viridis)*

De Groene specht is aangewezen op open (loof)bos of bosranden met grazige, niet te hoge of te dichte vegetaties. Het voorkomen hangt nauw samen met het voorhanden zijn van

mieren en hun broed. De soort kan daarom ook in bosarme gebieden worden aangetroffen wanneer er broedgelegenheid en voldoende mieren aanwezig zijn. De soort is een strikte standvogel die in grote territoria leeft (tot maximaal 520 hectare). Ondanks de opvallende roep zijn nestenlocatie van deze soort moeilijk te vinden.

Er werden eind april drie verschillende roepende exemplaren aangetroffen rondom en in het noordelijk deel van het onderzoeksgebied. In 2006 is de soort ook waargenomen langs de toeristische spoorlijn en in de bomensingels rondom de crossbaan. Nesten werden niet aangetroffen. Het plangebied wordt voornamelijk gebruikt als foerageergebied. Broedgevallen zijn aanwezig in de omgeving van het plangebied. Het is echter niet onwaarschijnlijk dat de Groene specht tot broeden komt in het plangebied, aangezien geschikt biotoop aanwezig is.

Kaart 4: Groene specht; vastgestelde roepende exemplaren in de Veldmaat in 2007.

- *Torenvalk (Falco tinnunculus)*

De Torenvalk is een roofvogelsoort van halfopen landschappen. De soort broedt op gebouwen en oude kraaiennesten in bomen en hoogspanningsmasten. Ook broedt de soort tegenwoordig veel in nestkasten. De Torenvalk is grotendeels standvogel, maar verlaat soms de (broed)gebieden wanneer het voedselaanbod (vnl. Veldmuizen) op een laag niveau is.

De soort is tijdens het veldonderzoek niet waargenomen in het onderzoeksgebied. Eerdere waarnemingen uit 2006 doet vermoeden dat de soort het plangebied wel gebruikt als foerageergebied. Mogelijk dat de soort onregelmatig in het gebied tot broeden komt.

3.3.2 *Minder algemene, beschermde soorten*

(Tabel 2, Flora- en faunawet)

- *Steenmarter (Martes foina)*

De Steenmarter is een schaarse roofdiersoort van halfopen landschappen in de oostelijke helft van Nederland. De soort vertoont zich niet graag in open terrein. Overdag slaapt de Steenmarter op een rustplaats. Dit zijn takkenhopen, dichte struwelen en boomholten. Maar ook in gebouwen en schuren brengt de soort soms de dag door. De soort komt niet alleen voor in kleinschalig landelijk gebied maar ook binnen de bebouwde kom in groene wijken. De Steenmarter leeft vooral van muizen, ratten en vogels. De soort is zeer opportunistisch en eet wat er op zijn pad komt. Over het algemeen heeft de Steenmarter een groot leefgebied.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen waarnemingen gedaan van de soort en/of sporen aangetroffen in het plangebied. Het plangebied wordt naar verwachting alleen gebruikt als foerageergebied op trektochten. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht.

- *Levenbarende hagedis (Zootoca vivipara)*

De Levenbarende hagedis leeft bij voorkeur op enigszins vochtige heide of heide met vennen en in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten. Binnen het onderzoeksgebied is geschikt habitat aanwezig in de vorm van diverse schrale wegbermen en langs de toeristische spoorlijn.

Tijdens het veldonderzoek werd de soort niet aangetroffen in het plangebied. Het voorkomen van de soort in de Veldmaat wordt daarom niet verwacht.

3.4 Conclusies

In het plangebied zijn vier strikt beschermde vleermuissoorten aangetroffen. Zij gebruiken het plangebied vooral om te foerageren, de kolonieplaatsen zijn gelegen in de bebouwde kom van Haaksbergen. Vliegroutes en foerageergebieden zijn respectievelijk; aan de rand en binnen het plangebied aanwezig van de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger.

In het gebied komen de Steenuil en de Groene specht met zekerheid voor. De Veldmaat vormt een belangrijk broed- en jachtgebied voor de Steenuil. De Steenmarter, Torenvalk en Kerkuil gebruiken De Veldmaat naar verwachting als foerageergebied, aangezien geschikt biotoop aanwezig is. De Levenbarende hagedis komt niet in het plangebied voor.

4 Toetsing effecten planontwikkeling

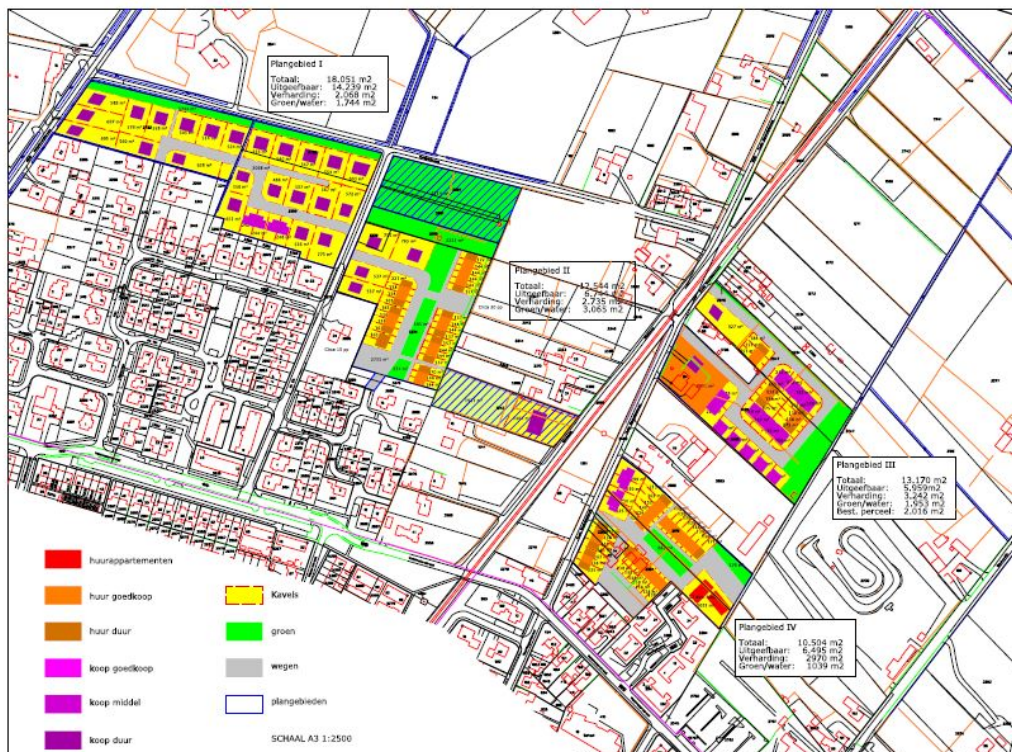
4.1 Beschrijving ingreep

De effecten op beschermde planten en dieren zijn getoetst op basis van de voorgenomen ingreep. Wanneer de werkzaamheden gaan plaatsvinden is tijdens de uitvoering van deze natuurtoets nog niet bekend. Figuur 6 geeft de laatste exploitatietekening van de Veldmaat weer.

In het Structuurplan Haaksbergen 2015 zijn over de Veldmaat de onderstaande passages opgenomen:

- Voor Veldmaat wordt gedacht aan wonen in een groene setting. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van bestaande houtsingels in het gebied en kunnen relaties worden gelegd met het aanwezige groen van het sportpark De Greune aan de ene kant en Het Grintenbos aan de andere kant.
- De gemeente streeft er daarbij naar om 300 – 400 woningen van haar uitbreidingsopgave in Wissinkbrink te realiseren en 100 – 150 woningen in Veldmaat.
- Bij de ontwikkeling van dit deel van Veldmaat zal een overgang gemaakt moeten worden van de (onaffe) rand van dit gebied naar het landelijk gebied in het noorden. Bij de uitwerking van dit gebied dient bekeken te worden of de landschappelijke dragers (aanwezige houtsingels) kunnen worden gebruikt voor een overgang in de vorm van een stedelijk uitloopgebied.
- Het oostelijk deel van Veldmaat ligt gunstig ten opzichte van het buurtwinkelcentrum. Bij de uitwerking van dit gebied speelt ook de overgang van stedelijk naar landelijk gebied, maar ook de aanwezigheid van het buurtcentrum. Daarom dient ernaar gestreefd te worden de bebouwing nabij het buurtcentrum te intensiveren en te richten op doelgroepen die het prettig vinden nabij voorzieningen te wonen.
- Ten noorden van Veldmaat wordt gestreefd naar een versterking van recreatie en groen meer in de landelijke sfeer (groene ster, figuur 1 blz. 2). Hier zou gebruik kunnen worden gemaakt van de aanwezige (en uit te bouwen) landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten in combinatie met particulier initiatief.

Ten behoeve van de realisatie van de woonlocatie wordt er van uitgegaan dat de bestaande waarden deels verloren gaan als gevolg van het bouwrijp maken van de woonlocatie.

Figuur 6: Exploitatiekening 2, 5 juli 2007.

4.2 Effecten op natuurwaarden

De ingreep zal effect hebben op verschillende voorkomende of verwachte soorten (zie tabel 1)

Vogels

In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in een gebied tijdens het broedseizoen (circa maart t/m juli) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Wettelijk gezien wordt daarom ook geen ontheffing verleend indien (broed)vogels worden verstoord.

Ten aanzien van de nesten van de Steenuil in de boerderijen, geldt dat deze in de Flora- en faunawet als vaste rust- en verblijfplaatsen worden gezien. Het vernietigen daarvan is wettelijk niet toegestaan. Het verwijderen van deze locaties leidt immers tot vernietiging van geschikte broed- en leeflocaties. Uit de laatste exploitatietekening blijkt dat de boerderijen waar Steenuilen in verblijven niet gesloopt worden. Effecten op de vast rust- en verblijfplaatsen worden dan ook niet verwacht.

De effecten op andere (broed)vogels in het plangebied en de directe omgeving zullen beperkt zijn. Effecten zijn er dan alleen als de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen. Buiten het broedseizoen treedt wel enige verstoring op, maar dit resulteert alleen in het opvliegen van betreffende vogels. In de directe omgeving zijn er voldoende alternatieven om voedsel te zoeken.

Zoogdieren

Tijdens werkzaamheden in de aanlegfase kunnen individuen worden verstoord en vaste verblijfplaatsen vernield van Gewone bosspitsmuis, Huisspitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Egel, Haas, Konijn en eventueel Hermelijn, Bunzing en Wezel. Deze effecten spelen met name op in de voortplantingsperioden van deze soorten. Dan worden immers niet alleen de volwassen dieren, maar ook het nageslacht gedood.

Zoogdieren, als de Hermelijn, Wezel, Haas, Steenmarter, Bunzing en Vos hebben grote leefgebieden en zullen tijdens de werkzaamheden het plangebied mijden. In de omgeving is voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor deze soorten. Effecten op populatieniveau worden niet verwacht.

Ten aanzien van de oudere bomen en gebouwen waar mogelijk vleermuizen gebruik van maken, geldt dat deze soorten in de Flora- en faunawet als strikt beschermd worden gezien. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. Vliegroutes zijn aan de rand van het plangebied vastgesteld. De Gewone dwergvleermuis maakt onregelmatig gebruik van een route langs de Grintenbosweg. Laatvliegers gebruiken routes vanuit Haaksbergen het plangebied in. Het verwijderen of doorsnijden van deze vliegroutes kan tot gevolg hebben dat het plangebied minder goed bereikbaar wordt en is ontheffingsplichtig. Indien bij de planontwikkeling rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van deze vliegroutes en de daarbij horende groenstructuren zijn de effecten minimaal. Het behoud van deze structuren is aan te bevelen. Overigens zijn in de omgeving voldoende alternatieven te vinden waarlangs de genoemde soorten het plangebied kunnen bereiken.

Amfibieën

In het plangebied is geen open water aanwezig. Het gebied zal dan ook niet dienst doen als voortplantingsgebied voor amfibieën. Schade tijdens de voortplantingsperiode is dan ook niet te verwachten.

Na de voortplanting verlaten sommige amfibieën het water om het landbiotoop op te zoeken en later om te overwinteren. Zij overwinteren in holletjes in de bodem, onder bladafval, takkenhopen of stenen. Het winterbiotoop van de Kleine watersalamander en de Gewone pad omvatten allerlei vorstvrije plekken op het land, vaak in de omgeving van menselijke bewoning. De houtsingels en het zandlichaam van de toeristische spoorlijn lijken hiervoor zeer geschikt. Vernietiging van deze structuren leidt tot vernietiging van het leefbiotoop van de soorten. Aangezien beide soorten algemeen voorkomen in Nederland en in de omgeving van het plangebied, zal de soort voor de omgeving behouden blijven. Vanwege de aanwijzing van de soorten als algemene soorten van tabel 1, geldt een vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het aanvragen van een ontheffing voor de aangetroffen amfibieën is dan ook niet nodig.

Reptielen

Er zijn geen effecten te verwachten op beschermde reptielen, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het terreinbezoek en het aanvullende onderzoek.

Vaatplanten

Er zijn geen effecten te verwachten op beschermde planten, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het terreinbezoek en de aangetroffen biotopen niet geschikt zijn.

Overige soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden, aangezien geen beschermde soorten zijn aangetroffen of worden verwacht.

4.3 Mitigerende maatregelen

Vogels

In het kader van de Flora- en faunawet is in principe geen ontheffing mogelijk voor het verstoren van vogels en het vernietigen van broedplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen. Dit betekent dat nestgelegenheden in de boerderijen voor de Steenuil behouden dienen te blijven. Uit de laatste exploitatietekening blijkt dat de boerderijen waar Steenuilen in verblijven niet gesloopt worden. Mitigerende maatregelen zijn dan ook niet noodzakelijk.

Over het algemeen kan worden gesteld dat in een plangebied verwachte of waargenomen vogels niet verstoord mogen worden tijdens het broedseizoen. Dit seizoen loopt van ongeveer maart tot en met juli. Werkzaamheden moeten zoveel mogelijk buiten deze periode plaatsvinden. Indien werkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen is het van belang dat het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt is voor broedvogels.

Conform de zorgplicht is het van belang om voor het broedseizoen eventueel aanwezige vegetatie te verwijderen, zodat de vogels niet tot broeden komen. Hierdoor zijn er geen effecten op (broed)vogels tijdens het broedseizoen.

Geadviseerd wordt om in het stedenbouwkundig plan rekening te houden met groene structuren in het plangebied. Behoud van deze groene structuren of het aanbrengen van nieuwe groenstructuren, zal er toe leiden dat de meer algemene vogelsoorten in het plangebied terugkeren. Ook bij de bouw van de woningen kan hiermee rekening gehouden worden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van ingemetselde broedvoorzieningen.

De gunstige staat van instandhouding van de in het plangebied voorkomende of verwachte vogelsoorten zal niet worden aangetast wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen. De gunstige staat van de Steenuil zal niet worden aangetast.

Zoogdieren

De werkzaamheden kunnen met name schade veroorzaken aan algemene muizensoorten en spitsmuizen. Deze schade is maar moeilijk te voorkomen, omdat deze soorten bij onraad hun hol in vluchten en zich bij gunstige omstandigheden nagenoeg het hele jaar voortplanten. Ze leven echter geen van allen in kolonies. Door deze solitaire levenswijze, het betrekkelijk kleine oppervlak aan biotoop en de hoge reproductiesnelheid zal de schade zeer beperkt zijn. Effecten op kleine zoogdieren zoals muizen kunnen desondanks worden beperkt door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Dit houdt in dat eerst de aanwezige vegetatie zo kort mogelijk wordt gemaaid of verwijderd, alvorens in een later stadium met grondverzet te beginnen. Het hierdoor eerst minder geschikt gemaakte leefgebied kan dan tijdig door de aanwezige zoogdieren worden verlaten. De beste periode hiervoor loopt van eind september tot half november. Door de graafwerkzaamheden vervolgens in de periode van september tot december uit te voeren kan de schade worden beperkt tot een enkel individu. Er worden geen effecten verwacht op populatieniveau.

Om het onbedoeld doden van egels te voorkomen is het raadzaam om voor het verwijderen van vegetatie het terrein te controleren op eventueel aanwezige egels. Indien egels worden aangetroffen, kunnen ze worden verplaatst naar geschikt biotoop.

Bij de ontwikkeling van het plan is van belang dat de groenstructuren zoveel mogelijk intact blijven. Zeker de structuren waarlangs vliegroutes zijn gelegen van vleermuizen. Foeragegebied is ruim voldoende aanwezig in de omliggende gebieden.

Geadviseerd wordt om in het stedenbouwkundig plan rekening te houden met groene structuren in het plangebied. Behoud van deze groene structuren en het aanbrengen van nieuwe groenstructuren, zal er toe leiden dat de meer algemene zoogdiersoorten in het plangebied terugkeren. Ook bij de bouw van de woningen kan hiermee rekening gehouden worden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van ingemetselde voorzieningen. Het behouden en aanleggen van ecologische structuren, bijvoorbeeld stobbenwallen of houtsingels met ondergroei, vergroten het leefgebied van de kleine zoogdieren aanzienlijk. Niet alleen vormen deze structuren geschikt leefgebied, ook zorgen deze structuren voor verbindingsmogelijkheden.

De gunstige staat van instandhouding van de zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep. De gunstige staat van instandhouding van diverse vleermuissoorten zal niet worden aangetast, indien de vliegroutes behouden blijven.

Amfibieën

De meeste schade kan optreden in de voortplantingsperiode als de eitjes of de larven in het water aanwezig zijn. Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, zal geen schade aan voortplantingsgebieden plaatshebben. Wel kan schade aan overwinteringsplaatsen optreden.

Mogelijkerwijs worden geschikte overwinteringsplaatsen bij de werkzaamheden vernietigd (bijvoorbeeld houtsingels), waarbij mogelijk individuele dieren gedood worden. Geadviseerd wordt dan ook om deze structuren zo veel mogelijk te behouden, of verder te ontwikkelen. Mochten desondanks structuren worden verwijderd, dan wordt aangeraden eerst de aanwezige vegetatie zo kort mogelijk wordt gemaaid of verwijderd, alvorens in een later stadium met grondverzet te beginnen. Het hierdoor eerst minder geschikt gemaakte leefgebied kan dan tijdig door de aanwezige amfibieën worden verlaten.

De gunstige staat van instandhouding van voorkomende amfibieën zal niet worden aangetast wanneer werkzaamheden in een geschikte periode worden uitgevoerd en aanwezige structuren zo veel mogelijk gespaard blijven.

Reptielen

In het plangebied zijn geen reptielen aangetroffen of worden verwacht. Mitigerende maatregelen zijn dan ook niet noodzakelijk.

De gunstige staat van instandhouding van reptielen zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Vaatplanten

Aangezien geen beschermde soorten zijn aangetroffen, wordt geen schade verwacht aan beschermde soorten. Mitigerende maatregelen zijn dan ook niet noodzakelijk.

In het gebied zijn goede mogelijkheden om waardevolle vegetaties te ontwikkelen, door in het stedelijk groen rekening te houden met de potenties van het gebied. Zowel bij de inrichting van het stedelijk groen als het beheer daarvan wordt geadviseerd in te steken op de ontwikkeling van schrale, voedselarme condities. Soorten die hierop tot ontwikkeling komen, zijn relatief schaars. Ontwikkeling en beheer van deze vegetaties kan dan ook leiden tot relatief hoge natuurwaarden.

De gunstige staat van instandhouding van beschermde planten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Overige soorten

In het plangebied zijn geen overige beschermde soorten aangetroffen of worden verwacht. Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden, aangezien geen beschermde soorten zijn aangetroffen of worden verwacht.

De gunstige staat van instandhouding van overige soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

4.4 Effecten op NATURA2000-gebied Buurserzand en Haaksbergerveen

Op een afstand van minimaal 1.000 meter bevindt zich de grens van het Habitatrictijn-gebied Buurserzand en Haaksbergerveen. Het tussenliggende gebied is in gebruik als agrarisch land en een deel als woonwijk.

Het Haaksbergerveen is een veenputtencomplex en één van de belangrijkste gebieden waar hoogveenherstel mogelijk is met goed ontwikkelde gradiënten naar het omgevende zand- en (basenrijk) leemlandschap. Door vernattingsmaatregelen in het verleden zijn nog aanwezige, met hoogveenvegetatie begroeide veenpakketten drijftillen geworden, die sterk lijken op de door opbouwende successie in laagveengebieden gevormde moerasheiden. Door de afwisseling van veenputten en dijkes is er een soortenrijke fauna. Het beheer is gericht op de ontwikkeling van hoogveen. Het Buurserzand is een heidegebied met jeneverbesstruweel op zand. Er komen hier op uitgebreide schaal natte heidebegroeiingen voor met her en der zwakgebufferde vennen. Ook komen hier grote dopheidecomplexen voor en enkele zwakgebufferde vennetjes. Het gebied is aangewezen als beschermd gebied vanwege het voorkomen van de volgende habitattypen en -soorten:

- H2310 Stufzandheiden met struikhei
- H3130 Zwakgebufferde vennen
- H4010 Vochtige heiden
- H5130 Jeneverbesstruwelen
- H7120 Herstellende hoogvenen
- H91D0 Veenbossen
- H1145 Grote modderkruiper
- H1166 Kamsalamander

Op basis van deze kwalificerende waarden én de voorgenomen activiteit (woningbouw) is met behulp van de Effectenindicator (www.minlnv.nl) beoordeeld welke effecten mogelijk optreden. Volgens de Effectenindicator gaat het dan om de volgende theoretische effecten: oppervlakteverlies, verstoring door mensen, geluid, trillingen, licht, mechanische effecten, verdroging en versnippering.

Aangezien op ruime afstand buiten het NATURA2000-gebied wordt gebouwd, zal er in de praktijk echter geen sprake zijn van oppervlakteverlies van kwalificerende waarden. Eveneens wordt er van uitgegaan dat, vanwege deze afstand, er geen effecten van trillingen, mechanische effecten (zoals terreinbetreding), geluid, licht en verstoring door mensen plaatsvindt. Niet alleen is de afstand relatief groot (minimaal 1.000 meter), ook bevinden zich afschermdende functies (woonwijk, houtsingels, lanen en bosjes) tussen de activiteit en de beschermde gebieden. Versnippering treedt naar verwachting eveneens niet op, omdat het beschermde gebied door de activiteit niet wordt afgesneden van andere gebieden in de omgeving.

Mogelijkerwijs treedt wel verdroging op. Doordat grote delen van het, nu overharde, gebied worden verhard, kan minder water indringen in de bodem. Dit kan eenvoudig worden verholpen door het regenwater dat op de verhardingen valt, te infiltreren in de bodem. Indien dit regenwater inderdaad wordt geïnfilteerd, worden geen effecten ten aanzien van verdroging verwacht.

4.5 Conclusies effecten

De voorgenomen werkzaamheden, de ontwikkeling van de woonlocatie Veldmaat, heeft een negatief effect op een aantal beschermde soorten. Door het nemen van mitigerende maatregelen kan dit effect beperkt blijven.

Algemene soorten

Algemene en overige soorten zijn soorten uit tabel 1 van het Vrijstellingsbesluit.

- Algemene soorten tabel 1; bosspitsmuis, huisspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, bosmuis, veldmuis, egel, hermelijn, wezel, bunzing, vos, haas, konijn, bruine kikker en gewone pad.

Wanneer de werkzaamheden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode wordt uitgevoerd, zal de ingreep geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de soorten. In de omgeving is voldoende vergelijkbaar leefgebied aanwezig voor de in het plangebied voorkomende algemene soorten. De aanwezigheid van beschermde algemene soorten in het plangebied vormt hierdoor geen belemmering voor de werkzaamheden.

Soorten van tabel 2

- Soorten tabel 2; Steenmarter

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Indien geen gedragscode aanwezig is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Aangezien, met inachtneming van de voorgestelde mitigerende maatregelen, de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt, zal hiervoor een ontheffing aangevraagd kunnen worden. De aanwezigheid van beschermde algemene soorten in het plangebied vormt hierdoor geen belemmering voor de werkzaamheden.

Strikt beschermde soorten

Strikt beschermde soorten zijn soorten uit tabel 3 van het Vrijstellingsbesluit en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

- Strikt beschermde soorten tabel 3: Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Gewone Grootoorvleermuis en Laatvlieger.

Bij voorkeur blijven voor deze soorten de leef- en voortplantingslocaties behouden. De aanwezige vliegroutes en de groenstructuren dienen zoveel mogelijk behouden te blijven. Indien de vliegroutes doorsneden of verwijderd worden, zal een ontheffing van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd.

Broedvogels

Wanneer de werkzaamheden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode wordt uitgevoerd, zal de ingreep geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de meeste soorten. Bij voorkeur blijven voor de Steenuil de leef- en voortplantingslocaties behouden.

Natura2000-gebied Buurserzand en Haaksbergerveen

Als gevolg van de minimale afstand tussen de geplande woonlocatie en de grens van het beschermde gebied van 1.000 meter, zal er naar verwachting geen negatief effect op de natuurwaarden in het Natura2000-gebied optreden. Aandachtspunt is wel dat het regenwater in de bodem wordt geïnfilteerd, teneinde eventuele verdroging tegen te gaan.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusie

Kort samengevat is het resultaat van de natuurtoets en het aanvullende onderzoek dat zich in het plangebied weliswaar strikt beschermde diersoorten bevinden, maar deze soorten kunnen de stedelijke uitbreiding niet wezenlijk beïnvloeden. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen, vliegroutes blijven behouden en nestlocaties van Steenuilen worden niet aangetast. Vanuit de flora en fauna zijn geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling van de Veldmaat.

Sinds de inwerkingtreding van het Vrijstellingsbesluit geldt voor de groep van algemene soorten een vrijstelling van de ontheffingsplicht. De aangetroffen en verwachte soorten in het plangebied die effecten ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling vallen onder deze groep van algemene soorten. Er hoeft dan ook geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor uitvoering van de werkzaamheden.

Mitigerende maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen zijn van toepassing:

- Behoud nestgelegenheden van de Steenuil.
- Behoud jachtgebieden en vliegroutes vleermuizen.
- Behoud aanwezige ecologische structuren als houtsingels, schrale bermen, spoorlijn.
- Uitvoering werkzaamheden buiten het voortplantingsseizoen diverse soortgroepen.
- Indien werkzaamheden plaatsvinden binnen het voortplantingsseizoen is het van belang dat het plangebied voor het voortplantingsseizoen ongeschikt gemaakt is.
- Gefaseerd uitvoeren werkzaamheden.

Indien deze mitigerende maatregelen in acht worden genomen, zal de gunstige staat van instandhouding voor de in het plangebied aangetroffen en verwachte soorten gegarandeerd zijn.

Als gevolg van de minimale afstand tussen de geplande woonlocatie en de grens van het beschermde gebied van 1.000 meter, zal er naar verwachting geen negatief effect op de natuurwaarden in het Natura2000-gebied optreden.

5.2 Aanbevelingen

In dit stadium van de planvorming rondom de Veldmaat zijn nog vele zaken onbekend. De exacte inrichting of de fasering van uitvoering dienen nog te worden bepaald. Aanbevolen wordt om in een vroeg stadium van planvorming rekening te houden met de aanwezige natuurwaarden. Niet alleen kan daarmee worden voldaan aan de eisen van de Flora- en faunawet, ook kan de ecologische potentie van het gebied verder worden ontwikkeld. Hiertoe worden in onderstaande paragrafen enkele aanbevelingen gedaan.

Behoud bestaande structuren

Voor Veldmaat wordt gedacht aan wonen in een groene setting. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van bestaande houtsingels in het gebied en kunnen relaties worden gelegd met het aanwezige groen van het sportpark De Greune aan de ene kant en Het Grintenbos aan de andere kant. Niet alleen vormen de aanwezige structuren een aantrekkelijk groen casco, de structuren dragen ook bij aan de ecologische waarden in en buiten het plangebied. De houtsingels herbergen ecologische waarden en vormen verbindingsmogelijkheden zowel binnen als buiten de wijk. Behoud van de structuren draagt bij aan het behoud van de natuurlijke waarden en creëert een aantrekkelijk leefmilieu.

Ontwikkeling bestaande ecologische structuren

Een derde aanbeveling betreft het behoud en de ontwikkeling van de ecologische structuren van de spoorlijn en de houtsingels.

De spoorlijn heeft uitstekende potenties om een ecologische verbindingfunctie te ontwikkelen. De schrale ondergrond en het feit dat het een lange, vrijwel ononderbroken structuur betreft, bieden goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van deze structuur. Aanbevolen wordt om ten aanzien van deze structuur in te zetten op de ontwikkeling van de ecologische waarden, met name gericht op enkele specifieke soorten als Levendbare hagedis, Kleine ijsvogelvinder, Bruine vuurvinder, kleine zoogdieren en marterachtigen. Zeer beperkte ingrepen in inrichting en het beheer van deze structuren en een smalle strook daaromheen leiden naar verwachting tot een goed resultaat.

Voor de houtsingels kan men de ecologische waarden vergroten door de aanleg van bijvoorbeeld stobbenwallen, die dienst doen als leefgebied en verbindingsmogelijkheid voor kleine zoogdieren en struweelvogels. Ook de ontwikkeling van een ondergroeivegetatie, met soorten als Wilde Kamperfoelie en Meidoorn, vergroot de ecologische en esthetische waarden.

Geadviseerd wordt om voor deze structuren een ecologisch inrichtings- en beheerplan op te stellen.

Nieuwe stadsnatuur

Geadviseerd wordt om in het stedenbouwkundig plan rekening te houden met groene structuren in het plangebied. Het aanbrengen van nieuwe groenstructuren, zal er toe leiden dat de meer algemene soorten in het plangebied terugkeren. Gedacht kan worden aan stadsvogels als Merel, Koolmees en Turkse tortel en aan kleine zoogdieren als Konijn. In het gebied zijn daarnaast goede mogelijkheden om waardevolle vegetaties te ontwikkelen, door in het stedelijk groen rekening te houden met de potenties van het gebied. Zowel bij de inrichting van het stedelijk groen als het beheer daarvan wordt geadviseerd in te steken op de ontwikkeling van schrale, voedselarme condities. Soorten die hierop tot ontwikkeling komen, zijn relatief schaars. Ontwikkeling en beheer van deze vegetaties kan dan ook leiden tot relatief hoge natuurwaarden.

Ook bij de bouw van de woningen kan hiermee rekening gehouden worden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van ingemetselde voorzieningen. Gierzwaluwen, Boerenzwaluwen en vleermuizen kunnen hiervan profiteren.

5.3 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de onthefingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade

aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

Werken buiten kwetsbare perioden

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een plangebied in die periode 'bouwrijp' wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Werken in kwetsbare perioden

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

6 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.

Lange, R., P.Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.

Zoogdierwerkgroep Overijssel, 1999. Zoogdieratlas van Overijssel. Uitgeverij Waanders, Zwolle

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Unie van Waterschappen, 2005. Gedragscode Flora- en faunawet voor Waterschappen.

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.minlnv.nl

www.vzz.nl

www.knmi.nl

projectnr 171025
Juli 2007, concept
Natuurtoets

Natuurtoets De veldmaat
onderzoek naar beschermde natuurwaarden
Gemeente Haaksbergen

Bijlagen

Bijlage: Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overal** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:
Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

---

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreeppad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd.

T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.